НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ”
5000 гр. Велико Търново, бул. „България” №76
телефон: (062)618 822; факс:(062)618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

Р Е Ц Е Н З И Я

от проф. д-р инж. Георги Василев Камарашев
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност “доцент“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност” в катедра „Национална и регионална сигурност” на факултет „Сигурност и отбрана” в НВУ „Васил Левски”, обявен със заповед № РД-02-798/24.07.2026 г. на Началника на НВУ „Васил Левски” и обнародван в Държавен вестник № 71/07.08.2026 г.

В конкурса за заемане на академичната длъжност “доцент“, обявен в Държавен вестник, № 71/07.08.2026 г. и на сайта на НВУ „В. Левски“ – Велико Търново за нуждите на катедра „Национална и регионална сигурност” във факултет „Сигурност и отбрана“, като кандидат участва **главен асистент доктор Валерия – Тереза Тошкова Дончева**.

1. Кратки биографични данни

Валерия – Тереза Тошкова Дончева е родена на 10.02.1986 г. в гр. В. Търново. В периода от 2004 до 2010г. се обучава в образователно квалификационна степен „бакалавър“ по специалност „Политология“ във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”, гр. В. Търново.

През 2013г. придобива образователно квалификационна степен „магистър“ по специалност „Национална и регионална сигурност“ в НВУ „Васил Левски“. От 2021г. е магистър по „Психология“, а от 2024г. магистър по „Приложна психология“ на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”, гр. В. Търново.

През 2016г. придобива образователна и научна степен „доктор“ в Област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, Докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство” с дисертационен труд на тема „Стратегия за управление на риска от корупция в системите за сигурност“ с обучаваща организация Университет по библиотекознание и информационни технологии, гр. София.

От 2020г. е асистент и гл. асистент в катедра „Национална и регионална сигурност” при в НВУ „Васил Левски“.

Повишава и разширява професионалната си квалификация в редица краткосрочни курсове:

- 2018 г. Българско училище за политика „Димитър Паница“;
- 2023 г. Курс „Използване на съвременни дидактически средства“, НВУ „В. Левски“;
- 2023 г. Курс „Използване на платформи за асинхронно и синхронно обучение“, НВУ „В. Левски“;

2023 г. Курс „Използване на облачни технологии в обучението“, НВУ „В. Левски“ и др.

2.Общо описание на представените материали

Кандидатът главен асистент доктор Валерия – Тереза Тошкова Дончева участва в конкурса общо 29 научни труда, разпределени, както следва:

- Монография – **1** брой - Авторитарната личност в контекста на националната сигурност. Велико Търново: Издателство „Фабер“, с. 232. ISBN 9786190021162;
- Статии - **3** броя
- Доклади – **25** броя.

Публикациите могат да бъдат класифицирани както следва:

По вид:

- Студии – **0** броя;
- Статии – **3** броя;
- Доклади – **25** броя;

По място на публикуване:

- Доклади в трудове на международни научни конференции в чужбина – **1** броя.
- Статия в чуждестранно научно издание – **1** брой;
- Статии в национални списания – **2** броя.
- Доклади в трудове на международни научни конференции в България – **3** броя.
- Други доклади и научни разработки, публикувани в национални сборници, годишници и научни издания – **22** броя.

По езика, на който са написани:

- На английски език - **1** брой;
- На български език - **28** броя.

По брой на съавторите:

- Самостоятелни – **28** броя;

- С един съавтор – **1** брой.

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания)

- Общо – **19** цитирания;
- От български автори – **19** цитирания.

Главен асистент доктор Валерия – Тереза Тошкова Дончева има общо деветнадасет цитирания от които едно в издания реферирани и индексирани в международни база данни. Останалите осемнадесет са в монографии и колективни томове с научно рецензиране, като общия брой точки за цитирания е 111.

С представените за участие в конкурса научни трудове, придобитата образователна и научна степен „доктор“ и отчетените цитирания, кандидатът отговаря на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1 „Национална сигурност”.

4.Обща характеристика на дейността на кандидата

4.1. Учебно-педагогическа дейност (работа със студенти и докторанти)

Кандидатът главен асистент доктор Валерия – Тереза Тошкова Дончева води лекции и упражнения по дисциплините „Социални и демографски аспекти на сигурността“, „Основи на политологията“, „Военна психология и педагогика“, „Социална психология“ и др. За същите е разработила учебни програми и лекционни курсове.

4.2. Научна и научно-приложна дейност

Научните интереси на кандидата са в широк спектър обхващащ социалната и политическата сигурност. В представените монографии и научни статии и доклади са изследвани съвременни проблеми на управлението на сигурността, институционалната и обществена устойчивост и противодействието на корупцията, като е приложен интердисциплинарен подход, съчетаващ достиженията на политологията, психологията, както и теорията на управлението.

От представената справка е видно, че кандидатът е участвал като член на екипа за изпълнение на два научноизследователски проекти, финансирани от Националната научна програма „Сигурност и отбрана“ и НВУ „Васил Левски“.

4.3. Внедрителска дейност

От същността и съдържанието на разработките е видно, че те са базирани на задълбочени теоретични знания в областта на конкурса.

5. Приноси

Научните и научно-приложните приноси, съдържащи се в представените публикации, могат да бъдат систематизирани като:

НАУЧНИ ПРИНОСИ

1. Разширяване на теоретичния модел на авторитарната личност в контекста на националната сигурност посредством разработване на интегративен теоретичен модел на авторитарната личност като многоизмерен психологически и социално-политически конструкт,

формиран от взаимодействието между индивидуално-психологически, социални, културни и институционални фактори.

2. Концептуализиране на взаимовръзката между личност, власт и сигурност, чрез формулиране на системна интерпретация на властта и сигурността като взаимосвързани психологически, социални и политически механизми.

3. Разработване на интердисциплинарен модел за изследване на човешкия фактор в системите за сигурност базиран на интегративен подход, съчетаващ психологията на личността, социалната и политическата психология, организационните изследвания и теорията на националната сигурност.

4. Изследване на авторитарните нагласи и междуличностното поведение в професионална среда на сигурност и установяване на взаимовръзки между авторитарните нагласи, междуличностните стилове, емпатията и поведенческите характеристики на служители в сферата на сигурността.

5. Обогатяване теорията на военната и организационната психология посредством разширяване на научното разбиране за ролята на емоционалната интелигентност, емоционалната стабилност, мотивацията и организационната социализация при формирането на професионална ефективност и устойчивост.

6. Разработване на комплексен социалнопсихологически подход към съвременните рискове за националната сигурност с акцент върху дезинформацията, социалното инженерство, политическата поляризация, миграционните и демографските процеси, като взаимосвързани явления, в чиято основа стои човешкият фактор.

НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

1. Създадена приложна основа за психологически подбор, оценяване и развитие на кадрите в системите за сигурност в частта оценяване на отношението към властта, склонността към доминиране или прекомерно подчинение, емоционалната саморегулация, способността за работа в екип и готовността за действие в условия на риск и несигурност.

2. Формулирани насоки за превенция на авторитарни и институционални деформации.

3. Разработен практически модел за управление и развитие на човешкия фактор във военна и организационна среда.

4. Систематизирани насоки за ефективна организационна социализация, мотивация и управление на персонала

5. Предложен практически подход към въвеждането и адаптацията на новопостъпили служители, съчетаващ усвояването на професионалните и етичните стандарти с развитие на самостоятелност, критично мислене и лична отговорност.

6. Разработени практически насоки за противодействие на дезинформацията и социалното инженерство.

7. Формулиране на възможни решения за повишаване на институционална и обществена устойчивост по нива на сигурност: психологическата устойчивост на личността; организационната ефективност; стабилността на обществените и политическите институции.

6.Оценка на личния принос на кандидата

Резултатите от проведените научни изследвания представени в монографии, научни статии и доклади на национални и международни научни форуми са безспорно лично дело на кандидата. Същите се характеризират с теоретична значимост, чрез развитието на научните концепции в областта на политическата власт и националната сигурност и

практическа приложимост посредством формулираните предложения за усъвършенстване на управленските практики в институциите на сектор „Сигурност“.

7. Критични бележки

Към кандидата имам колегиалната препоръка да насочи дейността си към популяризиране на научните си достижения в научни издания реферирани и индексиране в световните бази данни издания, както и за участие в международни и национални изследователски и образователни проекти.

8. Заключение

Имайки предвид гореизложеното, предлагам главен асистент доктор Валерия – Тереза Тошкова Дончева. да бъде избрана за „доцент“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1 „Национална сигурност”, за нуждите на катедра „Национална и регионална сигурност” във факултет „Сигурност и отбрана“.

26.10.2026 г.

Член на журито:

проф. д-р инж. Георги Камарашев

SCIENTIFIC REVIEW

by Prof. Dr. Eng. Georgi Vasilev Kamarashev

VTU "St. St. Cyril and Methodius"

regarding a competition for the academic position of "Associate Professor" in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional direction 9.1. "National Security" at the Vasil Levski National Military University, announced in state newspaper № 71/07.08.2026 to the candidate Chief Assistant Professor Valeria-Teresa Toshkova Doncheva PhD

Chief Assistant in "National and Regional Security" Department of "Security and Defense" Faculty of the Vasil Levski National Military University

1. Brief biographical data

Valeriya-Tereza Toshkova Doncheva was born on February 10, 1986, in Veliko Tarnovo. From 2004 to 2010, she pursued a Bachelor's degree in Political Science at St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo.

In 2013, she obtained a Master's degree in National and Regional Security from the Vasil Levski National Military University. She subsequently earned a Master's degree in Psychology (2021) and a Master's degree in Applied Psychology (2024) from St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo.

In 2016, she was awarded a PhD in the field of Social, Economic, and Legal Sciences (Professional Field: Public Communications and Information Sciences; Doctoral Program: Organization and Management Outside the Sphere of Material Production). Her dissertation was titled "Strategy for Managing Corruption Risk in Security Systems," and her doctoral studies were conducted at the University of Library Studies and Information Technologies in Sofia.

Since 2020, she has held the positions of Assistant and Chief Assistant Professor in the Department of National and Regional Security at the Vasil Levski National Military University.

Has enhanced and expanded professional qualifications through various short-term courses:

- 2018: Dimitar Panitsa Bulgarian School of Politics;
- 2023: Course on "Use of Modern Didactic Tools," Vasil Levski National Military University;
- 2023: Course on "Use of Platforms for Asynchronous and Synchronous Learning," Vasil Levski National Military University.
- 2023: Course on "Use of Cloud Technologies in Education," Vasil Levski National Military University, etc.

2.General description of the submitted materials

The candidate, Chief Assistant Professor Dr. Valeria-Teresa Toshkova Doncheva, has submitted a total of 29 scientific works for the competition, distributed as follows:

- Monograph – 1 item: *The Authoritarian Personality in the Context of National Security*. Veliko Tarnovo: Faber Publishing House, 232 pages. ISBN 9786190021162;
- Articles – 3 items;
- Papers – 25 items.

The publications can be classified as follows:

By type:

- Studies – 0 items;
- Articles – 3 items;
- Papers – 25 items;

By place of publication:

- Papers in proceedings of international scientific conferences abroad – 1 item;
- Article in a foreign scientific publication – 1 item;
- Articles in national journals – 2 items;

- Papers in proceedings of international scientific conferences in Bulgaria – 3 items;

By language of publication:

- In English – 1 item;
- In Bulgarian – 28 items;

By number of co-authors:

- Sole-authored – 28 items;
- With one co-author – 1 item.

3. Reflection of the candidate's scientific publications in the literature (known citations)

- Total – 19 citations;
- From Bulgarian authors – 19 citations.

Chief Assistant Professor Valeria-Teresa Toshkova Doncheva PhD has a total of nineteen citations, one of which is in publications refereed and indexed in international databases. The remaining eighteen appear in peer-reviewed monographs and edited volumes, with a total citation score of 111.

Based on the scientific works submitted for the competition, the acquired educational and scientific degree of "Doctor," and the recorded citations, the candidate meets the minimum national requirements for the academic position of "Associate Professor" in Higher Education Area 9 "Security and Defense," Professional Field 9.1 "National Security".

4. General characteristics of the candidate's activities

4.1. Teaching and pedagogical activities (work with students and doctoral candidates)

The candidate, Chief Assistant Professor Valeria-Teresa Toshkova Doncheva PhD, conducts lectures and seminars in the following disciplines: "Social and Demographic Aspects of Security," "Fundamentals of Political

Science," "Military Psychology and Pedagogy," "Social Psychology," and others. She has developed curricula and lecture courses for these subjects.

4.2. Research and applied research activities

The candidate's research interests span a wide spectrum covering social and political security. Her monographs, research articles, and papers examine contemporary issues regarding security management, institutional and societal resilience, and anti-corruption measures, employing an interdisciplinary approach that integrates insights from political science, psychology, and management theory.

The provided documentation indicates that the candidate participated as a team member in two research projects funded by the National Scientific Program "Security and Defence" and the "Vasil Levski" National Military University.

4.3. Implementation activities

It is evident from the nature and content of the developments that they are based on in-depth theoretical knowledge in the field of the competition.

5. Contributions (scientific, applied science, applied)

The scientific and applied scientific contributions contained in the presented publications can be systematized as follows:

SCIENTIFIC CONTRIBUTIONS

1. Expansion of the theoretical model of the authoritarian personality within the context of national security through the development of an integrative theoretical model of the authoritarian personality as a multidimensional psychological and socio-political construct, shaped by the interaction of individual-psychological, social, cultural, and institutional factors.

2. Conceptualization of the interrelationship between personality, power, and security by formulating a systemic interpretation of power and security as interconnected psychological, social, and political mechanisms.

3. Development of an interdisciplinary model for studying the human factor in security systems, based on an integrative approach that combines personality psychology, social and political psychology, organizational studies, and national security theory.

4. Investigation of authoritarian attitudes and interpersonal behavior within a professional security environment, and the establishment of interrelationships between authoritarian attitudes, interpersonal styles, empathy, and the behavioral characteristics of security personnel.

5. Enrichment of the theory of military and organizational psychology by broadening the scientific understanding of the roles played by emotional intelligence, emotional stability, motivation, and organizational socialization in shaping professional effectiveness and resilience. 6. Development of a comprehensive socio-psychological approach to contemporary national security risks, focusing on disinformation, social engineering, political polarization, and migration and demographic processes as interconnected phenomena rooted in the human factor.

SCIENTIFIC AND APPLIED CONTRIBUTIONS

1. Establishment of an applied framework for the psychological selection, assessment, and development of personnel within security systems, specifically regarding attitudes toward authority, tendencies toward dominance or excessive submission, emotional self-regulation, teamwork capabilities, and readiness to act under conditions of risk and uncertainty.

2. Formulation of guidelines for preventing authoritarian and institutional distortions.

3. Development of a practical model for managing and developing the human factor in military and organizational environments.
4. Systematization of guidelines for effective organizational socialization, motivation, and personnel management.
5. Proposal of a practical approach to the onboarding and adaptation of new employees, combining the mastery of professional and ethical standards with the development of autonomy, critical thinking, and personal responsibility.
6. Development of practical guidelines for countering disinformation and social engineering.
7. Formulation of potential solutions to enhance institutional and societal resilience across security levels: individual psychological resilience, organizational effectiveness, and the stability of social and political institutions.

6. Assessment of the candidate's personal contribution

The results of the scientific research presented in monographs, scholarly articles, and papers at national and international academic forums are indisputably the candidate's own work. They are characterized by theoretical significance—through the development of scientific concepts in the fields of political power and national security—and by practical applicability, evidenced by the proposals formulated to improve management practices within institutions of the security sector.

7. Critical remarks

I offer a collegial recommendation that the candidate focus her efforts on disseminating her research findings in journals that are peer-reviewed and indexed in global databases, as well as on participating in international and national research and educational projects.

8. Conclusion

In view of the foregoing, I propose that Chief Assistant Professor Dr. Valeria-Teresa Toshkova Doncheva be appointed as Associate Professor in the Higher Education Area 9 "Security and Defense," Professional Field 9.1 "National Security," for the Department of National and Regional Security within the Faculty of Security and Defense.

26.10.2026 Member of the jury:

Prof. Eng. Georgi Kamarashev

PhD